

Jyrki Kettunen

Sahateollisuuden kilpailukyvyistä

Aikakauskirjanne 2/2015 numerossa oli Antti Mutasen ja Jari Viitasen kiintoisa artikkeli sahateollisuutemme kustannuskilpailukyvyistä. Perusteellinen työ ansaitsee muutaman avartavan kommentin.

Kilpailukyky yleensä ja sen mukana kustannuskilpailukyky mitataan uskottavimmin asiakkaalla. Erityisesti tässä tapauksessa logistiikkakustannusten taso ja kehitys erottelevat maita ja alueita. Lisäksi on niin, että mitä jalostetumpi sahatuote on sitä korkeammat ovat logistiikkakustannukset. Arvokkain tavara kulkee nykyisin konteissa.

Toinen tekijä kilpailukyvyssä on kustannuksia nostavien välikäsien määrä. Mahtaako tässä olla rakenteellisia eroja maiden välillä. Sahanomistajayhdistyksen 1990-luvulla teettämä tutkimus Italiasta antoi viitteitä suhteelliseen takapajuisuuteemme.

Suomessa ja Ruotsissa sellusuhdanne vaikuttaa sahojen puukustannuksiin kiintoisalla tavalla. Sellu-boomissa kuitupuun kysyntä on huipussaan, ja myös sahakkeesta saa paremman hinnan. Puutarve johtaa myös siihen, että huonompi tukki ohjautuu sellu-puuksi, mikä parantaa sahojen kannattavuutta, kun ”egyptinlaatua” ei tule yhtä runsaasti. Mekanismi ei toimi Virossa.

Tämäntyyppisessä työssä joudutaan toimiala ottamaan kollektiivina. Samalla on kuitenkin kysyttävä, mikä on parhaiden ja huonommin menestyvien ero.

Opin aikanaan, että jopa saman yrityksen sahoilla oli hämmästyttävän suuria kustannuseroja, joista pääosa selittyi osaamisella ja traditiolla. Alan kehityksen kannalta on huomio kiinnitettävä parhaiten menestyviin, ne tekevät ainakin jotkut asiat muita paremmin. Kun työtä jatketaan, kannattaa selvittää, koskevatko johtopäätökset viimeisten viiden vuoden jaksolla kolmea parhaiten menestynyttä – yhtiöt saa esim. Kauppalehden yritysanalyysistä.

Työssä lähdetään siitä, että lähin kilpailija on pahin kilpailija eli katsotaan Ruotsia ja Viroa. Tällöin oletetaan, että emme ole Keski-Euroopassa kilpailukykyisiä kuin alueen ylijäämätarpeesta eli tuomittuja ikuiseen köyhyyteen. Asiaa on kuitenkin tarkasteltava kyseisen maan oma tuotanto huomioonottaen. Ainakin Itävalta antaa tässä suhteessa hyvää taustaa, ja maasta on saatavissa kohtuullisen luotettavia lukuja.

The Global Sawlog Price Index (GSPI) antaa juuri nyt tukkipuulle alimmat hintanoteeraukset kuuteen vuoteen. Keskimääräinen pudotus viime vuodesta on 20 %, Pohjoismaissa hieman vähemmän. Saattaa olla hyödyllistä verrata kerättyä materiaalia GSPI:n lukuihin vastaavalta ajalta, olemmehan yhteisellä pallolla.

■ Jyrki Kettunen, emer. tutkimusjohtaja, M-Real
Sähköposti: jyrki.kettunen@kolumbus.fi